

Om en spørreundersøkelse om terminologi(arbeid) i privat sektor

Fagråd 4s og terminologitjenestens seminar i Stavanger
29. november 2012

Riktige termer gir godt fagspråk

Språkrådets terminologitjeneste skal blant annet

- **koordinere terminologiarbeid som blir gjort i privat og offentlig sektor**

Terminologitjenesten ble opprettet
høsten 2009

Språkrådet

Språkstatus 2011

Språkpolitisk tilstandsrapport fra Språkrådet (gjelder året 2010)

Fra innledningen om Språkrådets terminologitjeneste

”Etter nedleggelsen av Rådet for teknisk terminologi (RTT) i 2001 kom den organiserte innsamlingen, utviklingen og tilgjengeliggjøringen av norsk terminologi på etterskudd. Noe av dette er blitt avhjulpet gjennom sporadiske terminologiprosjekter i mindre skala, blant annet ved utnyttelse av moderne data- og internetteknologi. Slike terminologiprosjekter gjennomføres imidlertid oftest uten en helhetlig strategi. Følgen er fordyrende mangel på samordning, dobbeltarbeid og terminologiske mangler på en del fag- og samfunnsområder. Der råder i dag gjerne importert engelskspråklig terminologi grunnen i større eller mindre grad. Det er en utfordring å skaffe til veie oversikt over hva som foreligger på norsk, og hva som har nytteverdi. **Vanskeligst er det å få oversikt over terminologiarbeid i privat sektor.**” [min utheving]

Spørreundersøkelse november/desember 2011

Terminologiarbeid i privat sektor i Norge – hvor, hvor mye og hvordan?

- Slike spørsmål ønsket vi å få svar på i en spørreundersøkelse Synovate foretok for oss i 2011
- Ferdig i januar/februar 2012

Undersøkelsens representativitet

- *Uaktuelt* med et representativt, vilkårlig informantutvalg fordi det innebar en større undersøkelse enn planlagt
- Behovet for å få en pekepinn om situasjonen var stort, selv uten statistisk pålitelige resultater
- **Resultatene er altså ikke representative**, men antas å kunne vise en svak tendens

Utvalg av bransjer og respondenter

- Vi definerte 17 bransjer med navngitte virksomheter i hver
- i alt 246 virksomheter
- Synovate ”oppnådde” intervju over telefon i 159 virksomheter
- Alle bransjene var representert

Bransje	Antall intervju	Prosent av total
Advokatfirma	5	3
Bank og finans	9	6
Bil og motor	9	6
Data	6	4
Energi	15	9
Fiskeri og havbruk	8	5
Forlag	11	7
Tekniske tidsskrifter	7	4
Industri	20	13
Legemiddel	9	6
Næringsmiddel	13	8
Oversetterbyråer	11	7
Sertifisering	8	5
Telekom	7	4
Transport (luft og land)	8	5
Skipsfart	9	6
Verft	4	3
Total	159	100

Oversikt over intervjuer fordelt på bransjer

- En utfordring å finne riktig person å intervjuer i de ulike virksomhetene
- De som ble intervjuet, ble bedt om å oppgi stilling og avdeling

Stilling	Antall
Kommunikasjonsdirektør	36
Administrerende direktør/ eier/daglig leder	26
Markedsdirektør	23
HR direktør/personalsjef	20
Prosjekt-/avdelingsleder	19
Informasjonssjef	14
Sekretær	4
Økonomi-/finanssjef	3
Annet	5

Respondentenes stilling
i virksomhetene

Rett person?

Avdeling	Antall
Ledergruppe	48
Kommunikasjon	27
HR/personal	17
Marked	16
Informasjon/PR	7
Produksjon	6
Finans/økonomi	5
Salg	4
Utvikling	2
Annet	17

Respondentenes avdelingstilhørighet i virksomhetene

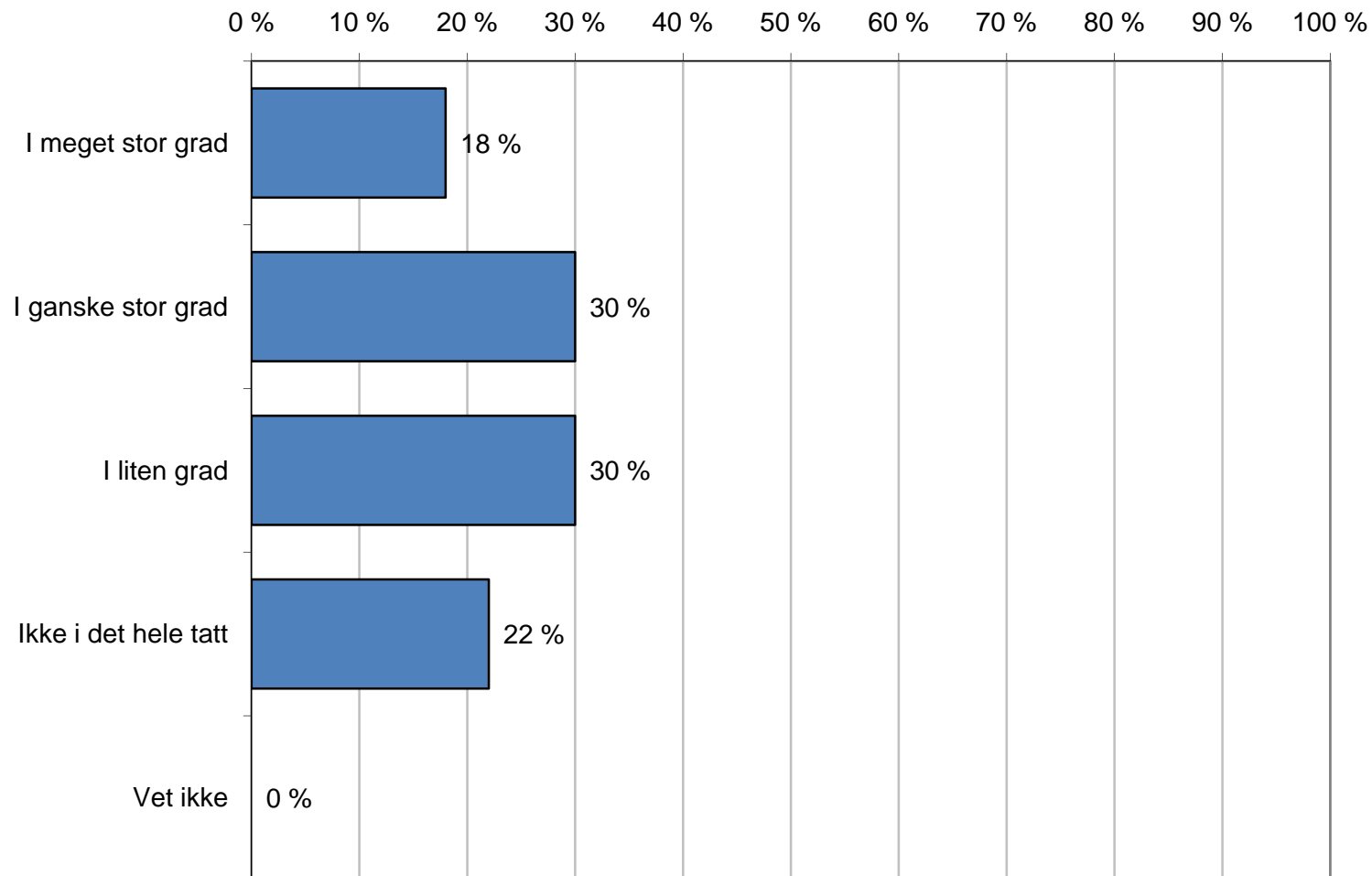
Undersøkelsen hadde 21 spørsmål fordelt på tre deler:

- informasjon om virksomheten
- virksomhetens arbeid med terminologi
- behov, ønsker og holdninger

Før intervjuet:

- "Språkrådet ved terminologitjenesten er oppdragsgiver"
- "Fagterminologi" skal forstås som 'uttrykk som særlig er i bruk i faglig sammenheng'
- I spørsmålene ble det deretter brukt "fagterminologi" og "fagtermer"

- I hvilken grad arbeides det systematisk med
- fagterminologi i din virksomhet?

Oppløftende funn:

I 78 % av virksomhetene arbeides det systematisk med terminologi i en eller annen grad

Store forskjeller mellom bransjene:

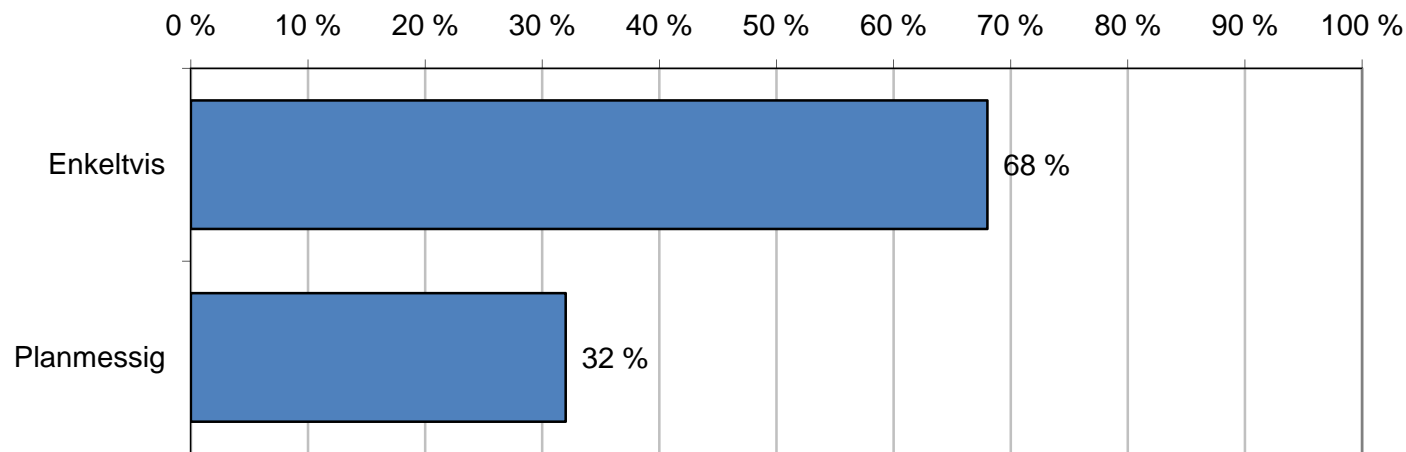
- oversettelsesbransjen: arbeider systematisk på området i meget stor grad (82 %) eller i ganske stor grad (18 %)
- også "Data" og "Bank og finans" skårer høyt, noe overraskende
- "Tekniske tidsskrifter" og "Legemidler" skårer noe lavere, også overraskende
- "Næringsmidler" og "Sjipsfart" rapporterer lavest aktivitet

NB! Nå er utvalget 124 respondenter (= 78 %)

Blir fagtermene samlet inn
enkeltvis ved behov
eller planmessig?

("lavt prioritert")
("høyere prioritert")

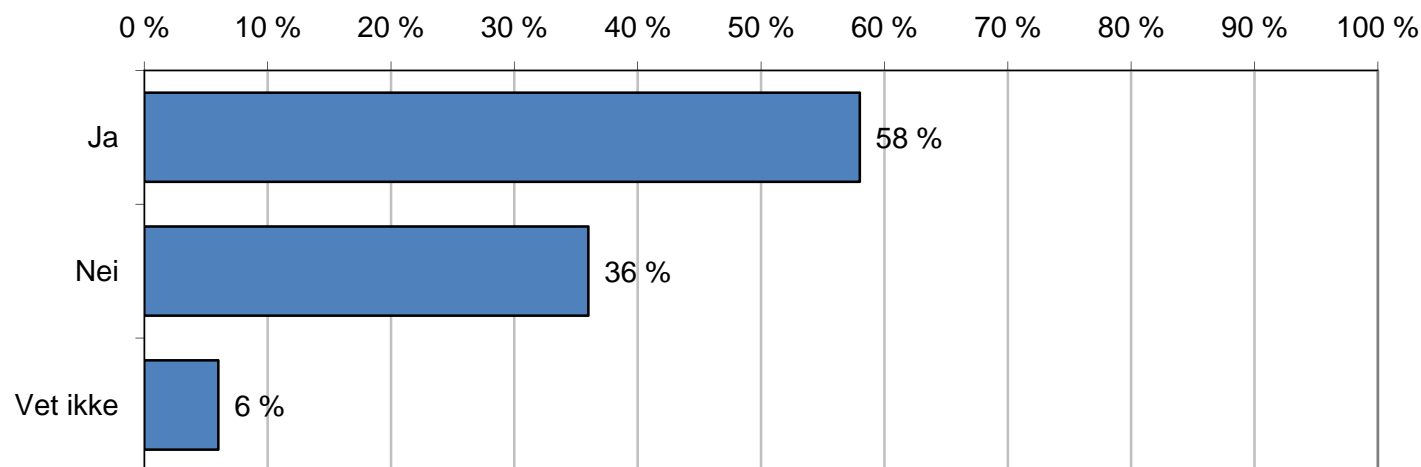

Særlig "Advokatfirmaer", "Oversettelsesbyråer" og "Industri"
arbeider planmessig

60 % av respondentene som svarer at de arbeider
systematisk i meget stor grad, svarer også "planmessig"

Språkrådet

● Blir det utviklet ny fagterminologi i din virksomhet?

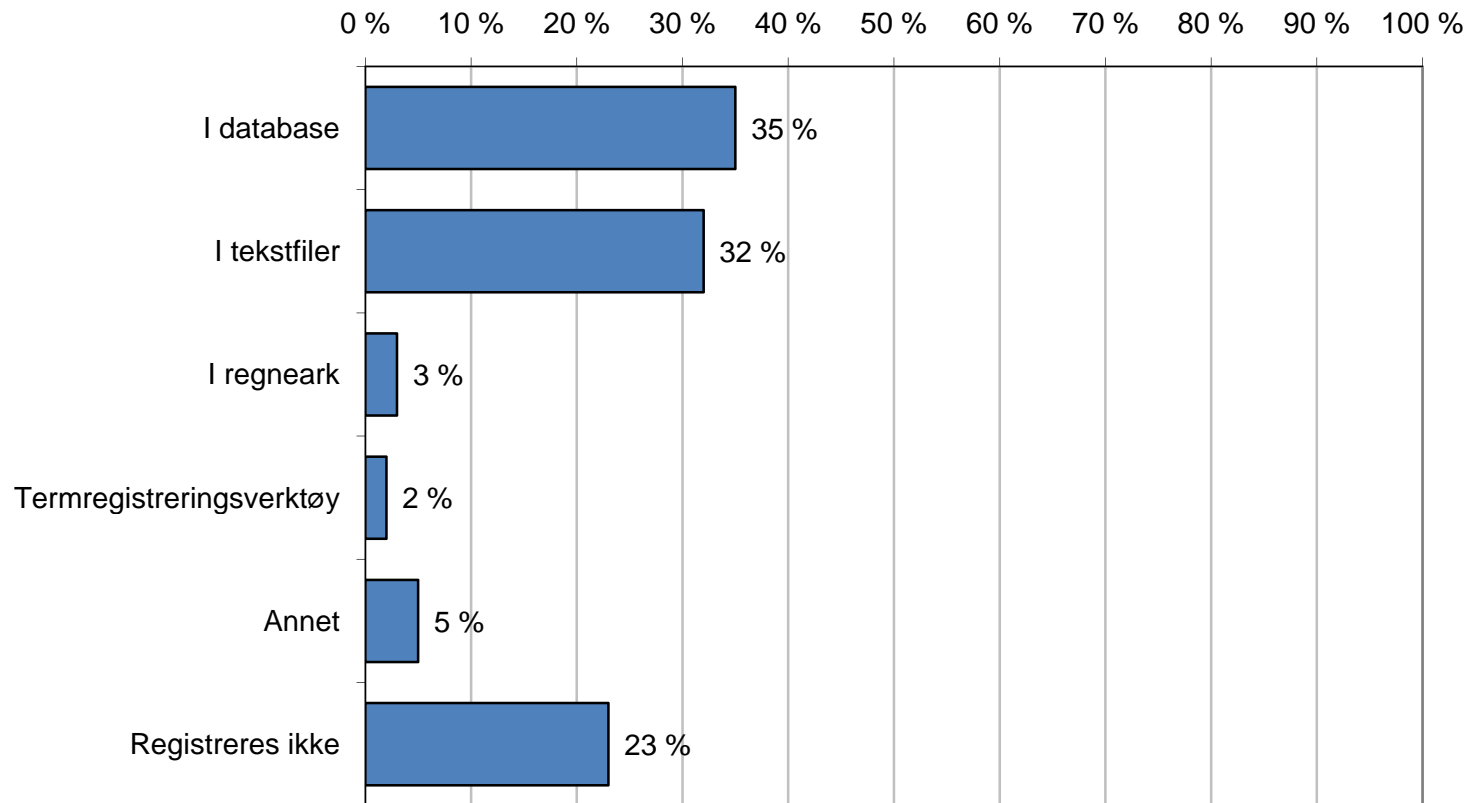

De 58 % som svarer bekreftende, svarer også i stor grad at de arbeider planmessig

Merkelig nok bare "Forlag" som svarer benektende i større grad enn gjennomsnittet

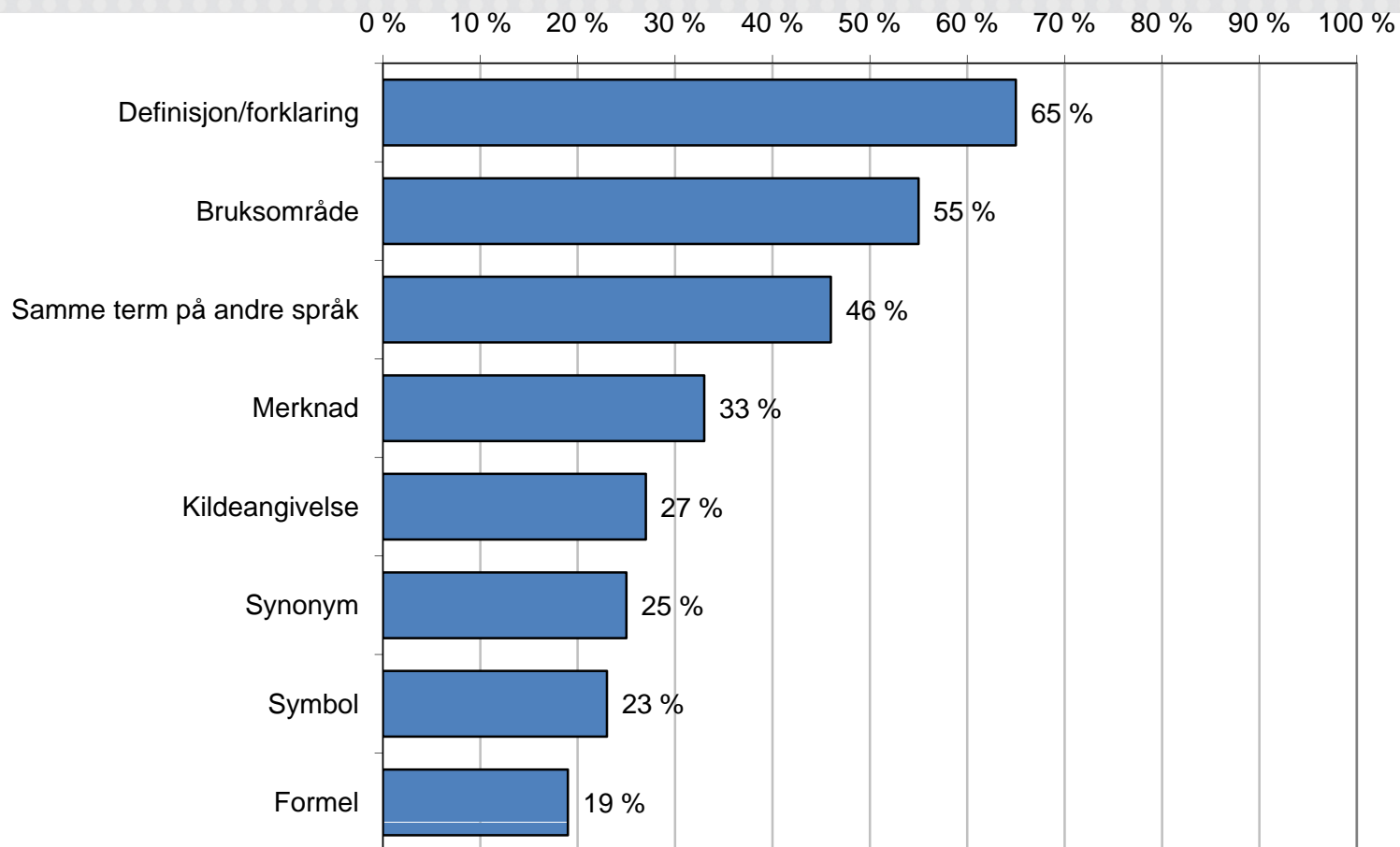
Hvordan registreres fagtermer i din virksomhet?

Uventet: Bare 2 % – 2 virksomheter, 1 innen næringsmidler og 1 oversetterbyrå – bruker et særskilt termregistreringsverktøy

NB! Hos 23 % blir det ikke registrert termer – **det er da vanskelig å forstå hvordan de kan mene at de arbeider systematisk på området**

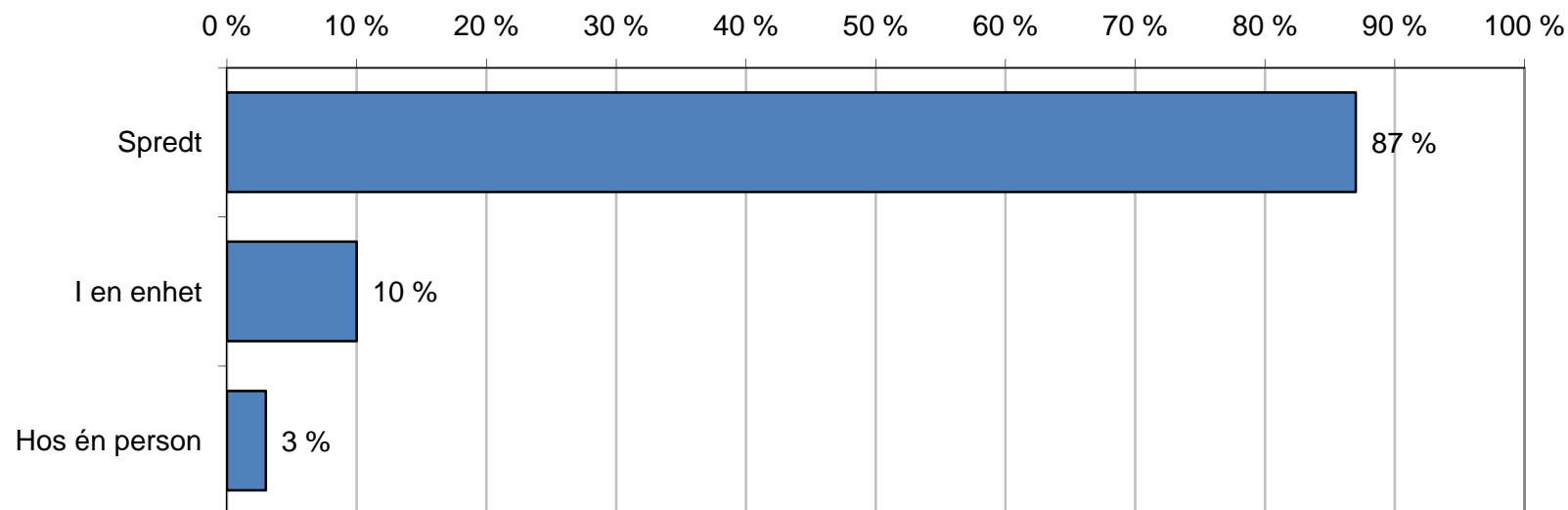
Hvilke av følgende typer informasjon blir registrert i tillegg til termen?

Legemiddel- og advokatbransjen registrerer flest typer informasjon, energibransjen færrest.

Ellers relativt små forskjeller mellom bransjene

- Er terminologiarbeidet spredt i virksomheten, samlet i en enhet, eller hos en person?

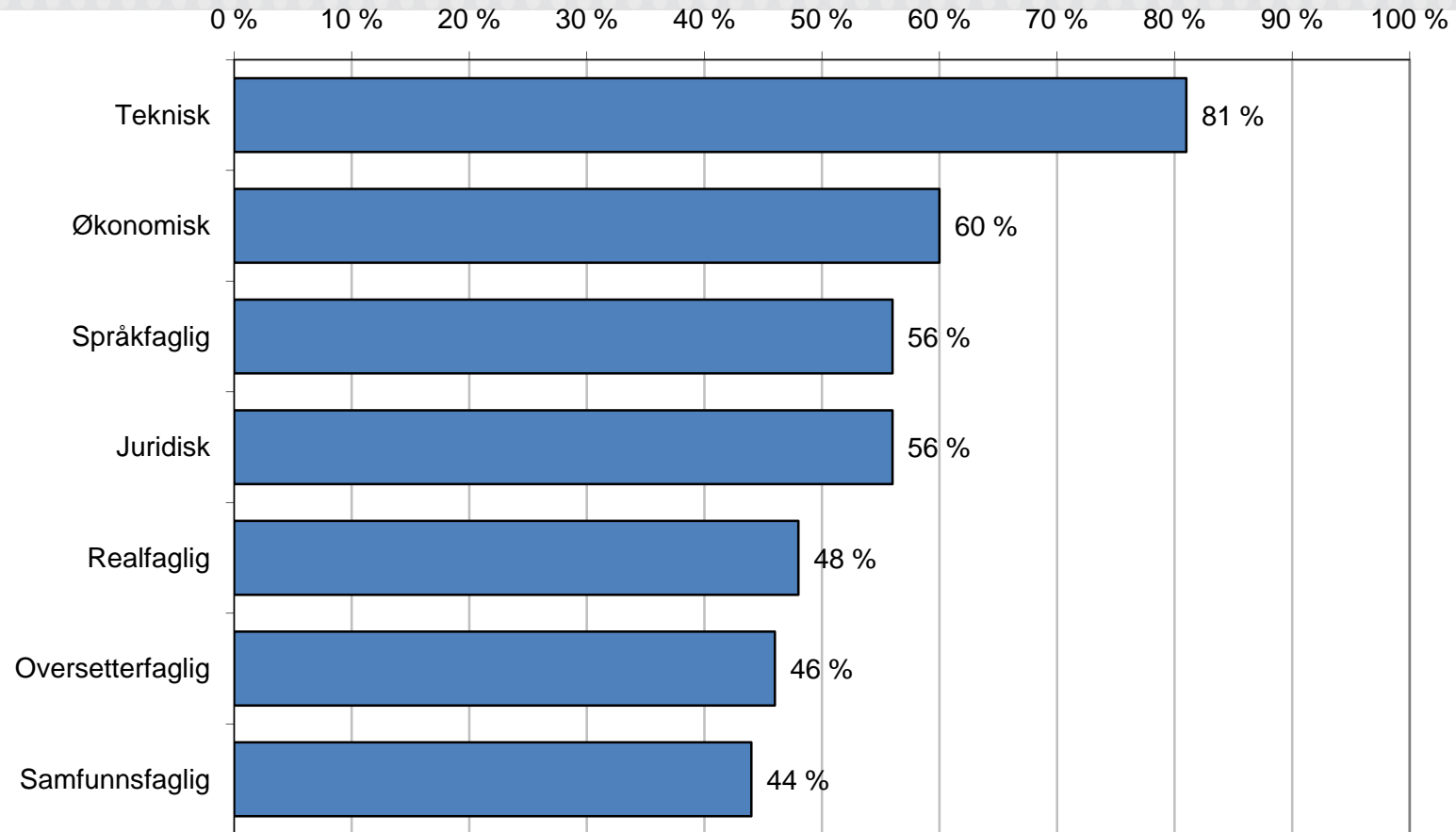

Liten forskjell mellom bransjer

Dette stemmer også med at samtlige bransjer oppgir at det inngår flere ulike typer fagkompetanse i terminologiarbeidet, og at det skjer på tvers av avdelingsgrenser (to neste bilder)

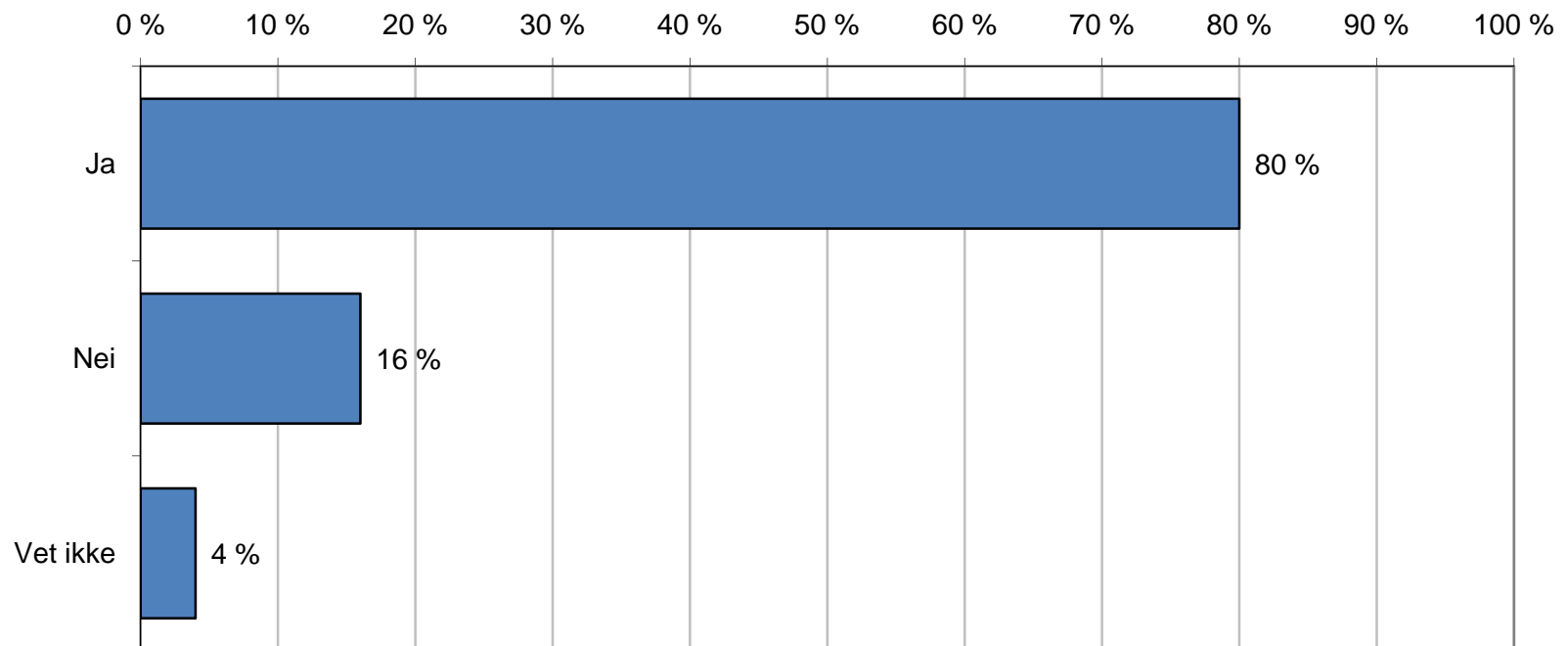

Hva slags fagkompetanse inngår i terminologiarbeidet?

Naturlig nok er det virksomheter innen "bil og motor, data, industri, sertifisering, telekom, transport, ski psfart, verft" som i størst grad oppgir teknisk kompetanse

Samarbeides det om fagterminologi på tvers av interne avdelingsgrenser?

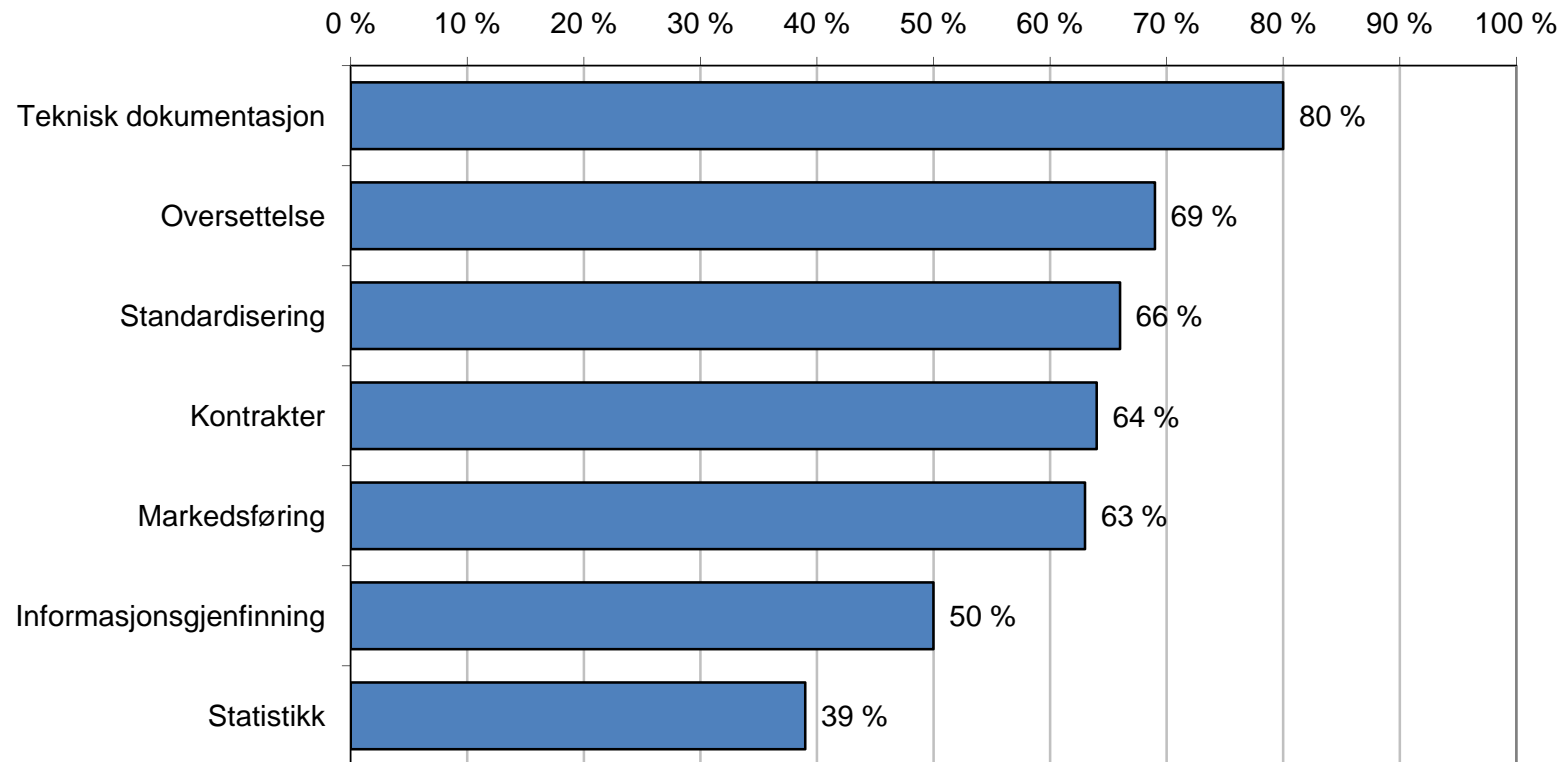

Her er det små forskjeller mellom bransjene

Industri- og næringsmiddelbransjen svarer imidlertid i større grad enn andre nei på dette spørsmålet

Språkrådet

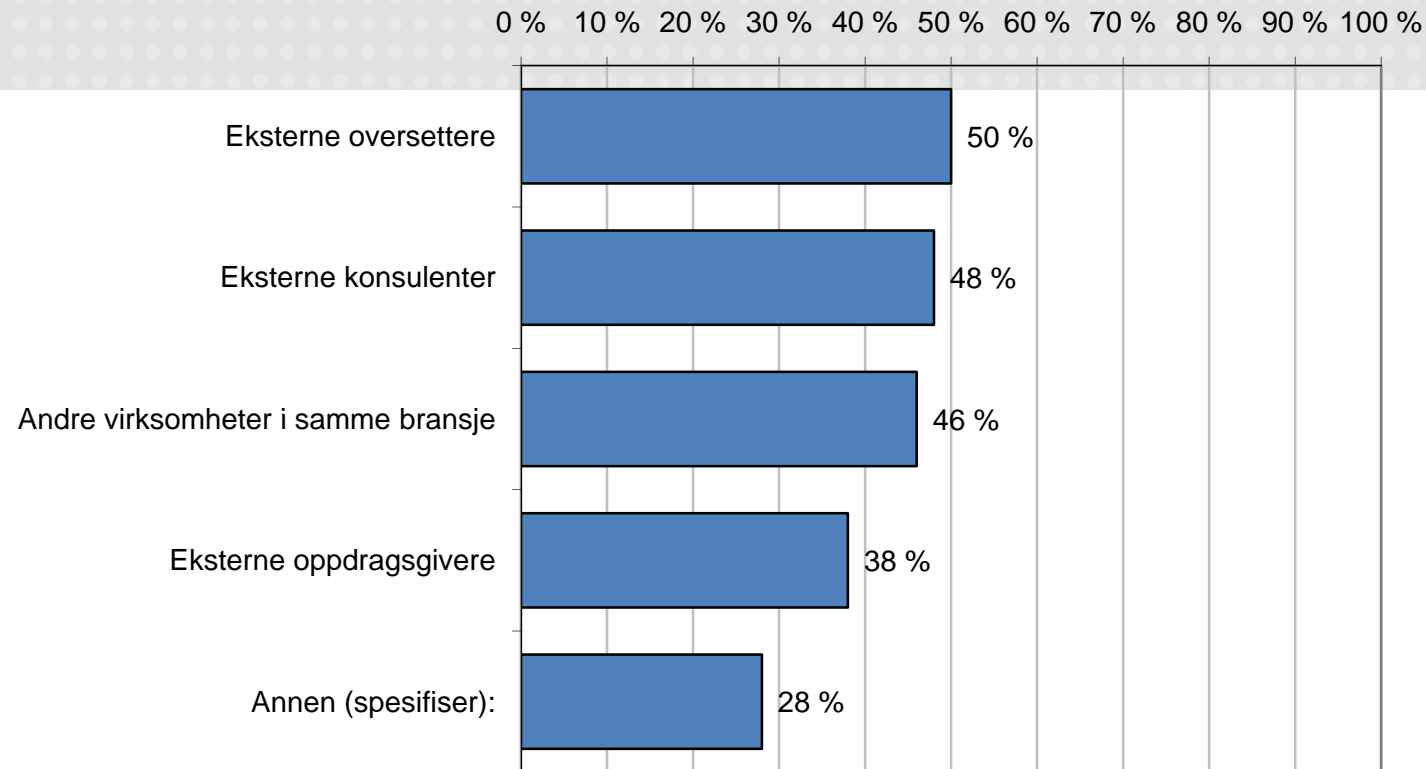
I hvilke faglige sammenhenger skjer terminologiarbeidet i din virksomhet?

Resultater hovedsakelig som ventet

Men kanskje mot forventning at "statistikk" skårer lavest, bare 39 %

Foregår terminologiarbeidet i samarbeid med ...

Alle bransjer oppgir at de samarbeider med ulike eksterne aktører – *men:*

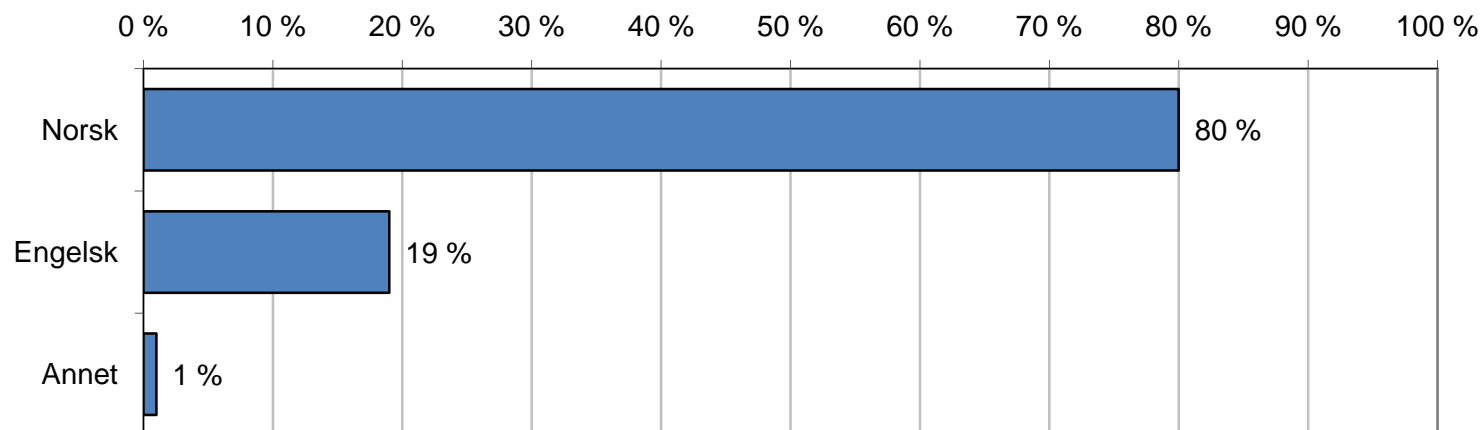
”Advokatfirma, fiskeri og havbruk, transport ” oppgir i større grad enn andre at de samarbeider med andre virksomheter i samme bransje

”Næringsmiddel” har størst andel som ikke samarbeider med eksterne aktører

Oversetterbyråer samarbeider i større grad enn andre bransjer med alle typer eksterne aktører bortsett fra andre i samme bransje

Hvilket språk er internt arbeidsspråk i virksomheten?

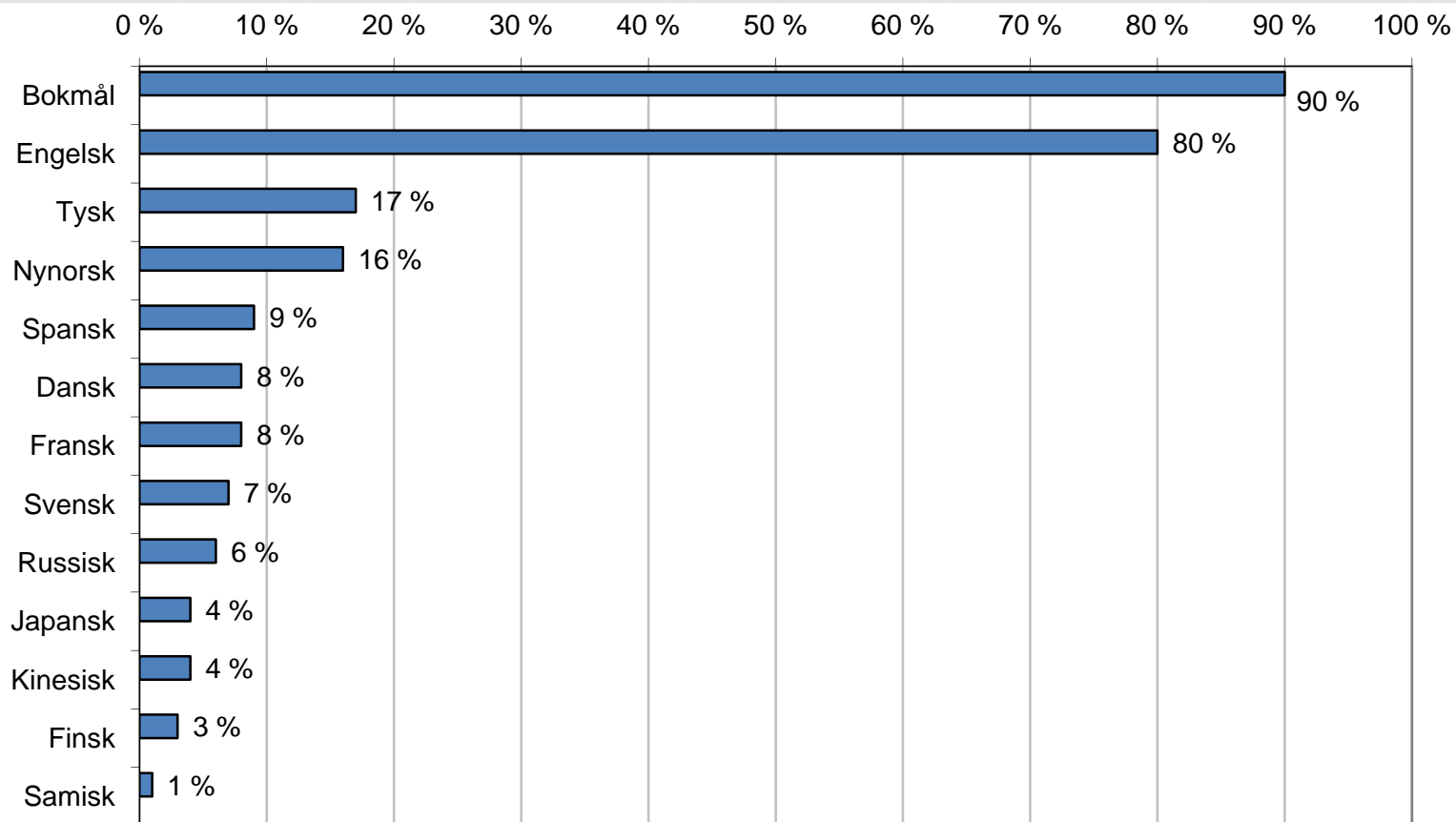
Tallene bekrefter den uheldige utviklingen mot engelsk arbeidsspråk i norsk arbeidsliv

(Men det må tas i betraktning at noen av selskapene kan ha et overveiende engelskspråklig marked)

”Data, industri og skipsfart” bruker i størst grad engelsk som arbeidsspråk

”Advokatfirma, bilbransje, forlag, tidsskrift, oversetterbyråer, telekom, verft” oppgir alle at norsk er arbeidsspråket

På hvilke språk arbeides det med fagterminologi i din virksomhet?

Resultatene bekrefter at engelsk er det dominerende – nesten altoverskyggende – fremmedspråket i norsk næringsliv

Nynorsk er atskillig mindre brukt enn bokmål, men kanskje mer enn ventet, relativt sett

Behov, ønsker og holdninger

Delta på kurs i terminologiarbeid?

6 % meget interessert, 15 % ganske interessert;
mot 35 % litt interessert, 43 % ikke interessert

Fri tilgang til termdatabaser på Internett:

49 % interessert (i meget eller ganske stor grad)

Bidra med egen terminologi til termdatabaser på Internett:

48 % (i meget eller ganske stor grad)

Problem: Hvorfor er interessen for kurs så låber når ønskene og bidragsviljen er betydelige?

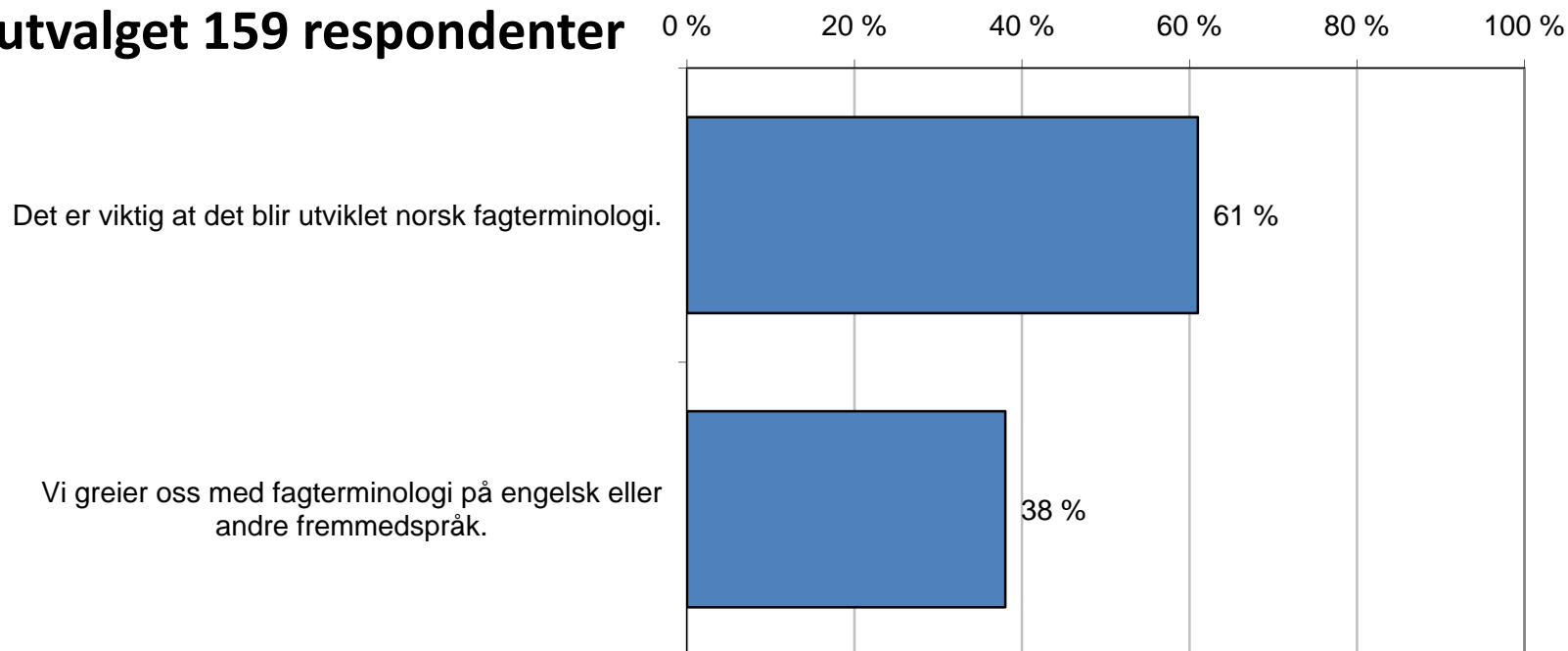
Vurderer ikke næringslivet terminologi som viktig nok for kursing av ansatte, av økonomiske eller andre grunner?

Det harmonerer i så fall med svarene på om virksomhetene syns det ville være interessant å delta i et terminologisk nettverk (bare 9 % er medlem av et slikt i dag):

bare 7 % svarer "meget interessant", 16 % "ganske interessant"

Hvilket av følgende to utsagn beskriver best holdningene i din virksomhet?

NB! Nå er utvalget 159 respondenter

Fordelingen er overraskende i lys av de øvrige resultatene; 80 % oppgir jo norsk som arbeidsspråk (innvirker de 22 % = 35 respondenter uten systematisk arbeid?)

Det er store virksomheter med over 100 ansatte og internasjonalt rettet aktivitet som i størst grad mener de greier seg med engelsk fagterminologi

Illevarslende fordeling om den skulle være representativ

Utgjør uansett en utfordring med hensyn til næringslivets

holdning til nytten av norsk fagspråk